

ZAKOŃCZENIE

Prowadzone przez poszczególnych Autorów monografie rozważania oparte na aktualnej literaturze i wynikach badań empirycznych wpisują się w holistyczne ujęcie finansów osobistych jako stosunkowo nowego obszaru badań i analiz w naukach finansowych w Polsce. Wzrost znaczenia tej subdyscypliny nauk finansowych w ramach finansów prywatnych ma uzasadnienie teoretyczne (naukowe) i praktyczne oraz jest intensyfikowane przez takie procesy zachodzące w gospodarce jak niskie nominalne i ujemne realne stopy procentowe przed pandemią COVID-19, pandemia koronawirusa, rosnąca inflacja i w ślad za nią rosnące stopy procentowe NBP i banków operacyjnych w umowach z klientami, a ostatnio inwazja Rosji na Ukrainę. Wielopłaszczyznowe i interdyscyplinarne podejście do analizy finansów osobistych uwzględniające aspekty społeczne, ekonomiczne, demograficzne, kulturowe, psychologiczne (behawioralne), prawno-regulacyjne i technologiczne pozwoliło Autorom na wyciągnięcie interesujących wniosków w obszarze ich zainteresowania. Rosnąca niepewność co do jutra i ryzyko kreowane w różnych obszarach powinny skłaniać gospodarstwa domowe do zarządzania nim i jego mitygacji w ramach finansów codzienności – nanofinansów, co jest elementem zapewnienia bezpieczeństwa gospodarstwom domowym i budowania ich odporności finansowej na szoki (*financial resilience*).

Poszczególne teksty składające się na niniejszą monografię zostały osadzone w aktualnej krajowej i zagranicznej literaturze przedmiotu, aktach prawnych, danych statystycznych, raportach, o czym świadczy bogata i zróżnicowana pod względem rodzaju źródeł bibliografia, zawierająca wiele anglojęzycznych referencji. Egzemplifikacja danych liczbowych w postaci wykresów, tabel, schematów i rysunków, których łącznie sporządzono ponad 130 miała na celu wspomóc percepcję Czytelnika analizowanych, nie zawsze łatwych zagadnień. W przedstawionych tekstach analizowane są nie tylko czynniki endogeniczne wpływające na finanse osobiste, ale także determinanty egzogeniczne związane z regulacjami, nowoczesnymi technologiami i makroekonomią. Ze względu na ograniczone ramy publikacji Redaktor i Autorzy poszczególnych rozdziałów mają świadomość, że ich teksty nie wyczerpują analizowanych tematów i zagadnień, a mogą stanowić dobry przyczynek do ich rozszerzania w ramach samokształcenia czy poszukiwania swojej drogi naukowej wśród młodych adeptów nauki o finansach, w tym w szczególności w obszarze finansów osobistych. Wskazują one również na nowe i perspektywiczne kierunki badań w ramach finansów osobistych, które warto kontynuować w badaniach i pracach naukowych.

Krzysztof Waliszewski